Ovanliga infektioner och tillstånd

Mpox

Mpox är en ovanlig sjukdom som orsakas av ett virus. Sjukdomen kan bland annat orsaka blåsor och feber, men det är ovanligt att bli allvarligt sjuk. Besvären brukar gå över av sig själv. Det finns vaccin mot viruset som orsakar mpox, men det är bara vissa som behöver vaccinera sig.

Så smittar mpox

Viruset sprids genom nära hudkontakt. Viruset kan till exempel överföras vid kyssar, annan nära hudkontakt eller sexuella kontakter.

Viruset finns främst i vätskan i blåsorna hos den som är sjuk. Viruset kan också finnas i slemhinnor och kroppsvätskor, till exempel i saliv eller i sperma.

Viruset kan vid sällsynta tillfällen överföras vid annan nära kontakt än hudkontakt. Till exempel kan gemensamt använda sängkläder och handdukar överföra smittan inom en familj om en familjemedlem är sjuk.

Symtom

Det här är symtom som är vanliga vid mpox:

blåsor, sår och utslag på huden

Man kan utöver detta få:

- feber
- ont i huvudet och i musklerna
- svullna lymfkörtlar.

Blåsorna kan uppstå på hela kroppen. De kan till exempel uppstå på magen, armarna, benen, runt könsorganet, i ljumskarna, ändtarmsöppningen, i ansiktet eller runt munnen.

Du kan också få andra symtom, till exempeldiarré och svårt att kissa.

Det tar oftast mellan sex och tretton dagar från smittotillfället till att man blir sjuk, men det kan vara kortare och ta ända upp till tjugoen dagar.

Det finns andra sjukdomar som kan ge liknande symtom som mpox, till exempelherpes och vattkoppor.

När och var ska jag söka vård?

Ring telefonnummer 1177 om du behöver <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då får du hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Ring 1177 om något av följande stämmer:

- Du har haft nära kontakt med någon som har eller kan ha mpox. Det gäller oavsett om du har symtom eller inte.
- Du har tydliga symtom på mpox och har under de tre senaste veckorna varit i ett område där det pågår spridning

av mpox. Tydliga symtom är till exempel blåsor och sår som gör ont.

I en del regioner kan du kontakta en mottagning direkt om du har symtom som kan bero på mpox, eller om du tror att du kan ha fått viruset. Välj region högst upp på sidan för att se vad som gäller där du är.

Ring +46 771-11 77 00 för sjukvårdsrådgivning om du är utomlands eller om du har en telefon som har ett utländskt nummer.

Du behöver inte vara svensk medborgare eller ha svensk ID-handling för att få hjälp.

Undersökningar och utredningar

Det finns prover som kan visa om du har mpox. Provet tas på en mottagning. Vårdpersonalen petar försiktigt med en särskild pinne i vätskan som finns i blåsorna.

Det är gratis att lämna prov.

Behandling

De flesta behöver ingen behandling, besvären går över av sig själv efter två till fyra veckor.

Det finns läkemedel som kan lindra symtomen. Det finns också läkemedel som behandlar själva virusinfektionen om man blir allvarligt sjuk.

Om du har haft nära kontakt med en person med mpox, kan du få vaccin som kan hindra sjukdomen från att bryta ut. Vaccinationen måste då ges så snabbt som möjligt, helst inom fyra dygn efter smittotillfället.

Det är ovanligt att behöva vård på sjukhus.

Det finns vaccin mot mpox

Det finns vaccin mot mpox som hindrar sjukdomen från att utvecklas.

Vilka rekommenderas vaccin?

Vaccin rekommenderas till personer som har en ökad risk att bli smittade.

Det är en läkare som bedömer om du behöver vaccin.

Följande personer kan rekommenderas vaccin:

- Män och transpersoner som har sex med män och som har en ökad risk att få viruset.
- Personer som har sex med m\u00e4n mot ers\u00e4ttning.
- Personer som ska resa till områden med stor spridning av mpox och som har en särskild risk att utsättas för viruset. Vaccination ges bara till personer där <u>rekommendationerna vid resor</u> inte bedöms vara tillräckliga. Det kan till exempel gälla personer som ska arbeta inom sjukvården eller som ska vara en längre tid i områden med smittspridning.
- Personer som har haft kontakt med någon som är smittad eller misstänkts vara smittad av mpox.

Läs mer om vilka som rekommenderas vaccination på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Så går vaccinationen till

Vaccinationen ges med en spruta. Du får sprutan på utsidan av överarmen. De flesta behöver två doser.

En del kan bli svullna och ömma där de har fått sprutan. Det brukar gå över inom några dagar. En del kan känna sig trött eller må illa. Ibland kan man få feber.

Läs mer om hur vaccin fungerar.

Läs frågor och svar om vaccination på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Hur kan jag minska risken för mpox?

Mpox är en ovanlig sjukdom i Sverige. Risken att smittas är mycket liten.

Följ dessa råd:

- Undvik nära kontakt med personer som är sjuka i mpox.
- Vaccinera dig om du rekommenderas vaccin.
- Var försiktig vid nya sexuella kontakter om du är man eller transperson och har sex med män.

Vaccination mot smittkoppor kan skydda

Du som är vaccinerad mot smittkoppor har sannolikt ett visst skydd mot mpox. I Sverige ingick vaccin mot smittkoppor i det allmänna vaccinationsprogrammet fram till 1976.

Rekommendationer vid resor

- Ta reda på om det pågår spridning av mpox i området som du ska resa till.
- Undvik nära kontakter om du befinner dig i ett område som har pågående smittspridning.
- Undvik särskilt nya sexuella kontakter om du befinner dig i ett område som har pågående smittspridning.
- Kontakta vården om du får tydliga symtom på mpox när du reser eller vistas i område där spridning av mpox pågår. Det är till exempel blåsor och sår som gör ont.
- Undersök om du omfattas av Folkhälsomyndighetens rekommendationer för vaccination mot mpox.

Det finns fler rekommendationer. Läs mer på Folkhälsomyndighetens webbplats.

Mpox ingår i smittskyddslagen

Vissa sjukdomar är viktiga att spåra så att de inte förs vidare till någon annan. De sjukdomarna ingår i smittskyddslagen. Det innebär att du är tvungen att söka vård om du tror att du har en sådan sjukdom.

Du kan behöva berätta vem som kan ha överfört sjukdomen till dig, och vilka du själv kan ha fört sjukdomen vidare till. Läs mer i texten <u>Smittskyddslagen</u>.

Mer om mpox

Mpox upptäcktes först i Afrika för ungefär femtio år sedan.

Mpox kan smitta mellan djur och människor. Sjukdomen hittades först hos apor, därför kallades den tidigare för apkoppor.

Nu finns viruset i flera länder utanför Afrika, bland annat i Sverige.

Det finns olika varianter av viruset. Vissa varianter smittar eventuellt lättare.

Påverka och delta i din vård

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att du<u>förstår informationen du får</u> av vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård och behandling</u>.

Även barn ska få vara delaktiga i sin vård

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du</u> har en hörselnedsättning.

MER HOS FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN

- Folkhälsomyndigheten mpox
- Folkhälsomyndigheten mpox frågor och svar

Senast uppdaterad:

2024-08-23

Redaktör:

Johanna Brydolf, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Erik Sturegård, läkare, specialist på virus och bakterier, Folkhälsomyndigheten, Solna

Mer på 1177.se

När du loggar in på 1177

Med e-tjänsterna på 1177.se kan du se personlig vårdinformation och kontakta vården på ett säkert sätt. Här kan du läsa mer om de olika e-tjänsterna.

Så fungerar immunförsvaret

Kroppens immunförsvar skyddar oss från bakterier, virus och andra främmande ämnen. De vita blodkropparna är viktiga för immunförsvaret.

Så tvättar du händerna

Många sjukdomar kan spridas genom kontakt med händer. Genom att tvätta händerna kan du undvika att själv bli sjuk. Du kan också undvika att smitta andra om du redan är sjuk.

1177 - tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk

ī

Om 1177